

Nro. 11.

A' FEJS. CSÁSZAR, ÉS AP. KIRÁLY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indult Bétsből Pénteken Augustus 7-ik napján 1812-dik
esztendőben.

B é t s.

Azon rendkívül való költségeknék özszerkeztése végett, mellyeket az új szövetségi egyezések és az ezekből szükségesképpen következett készületek okoznak; 's egyszersmind annak megakadályoztatására, hogy olly eszközökhöz ne kellessen nyúlni, a' mellyek ugyan a' jelenlévő szempillantatban nem oly terheseknek lenni tet-szenek, de idővel a' Státus finantziájára nézve annyival ártalmassabbak: méltóztatott megparan-tolni ő Felsége, hogy azon 4 millió forintokon kívül, mellyek már egy *Requisitzionalis Fundus*-nak özszerkeztése végett, az ő F.ge Német örökös tartományaiban lévő minden birtokosokra kivetteltettek, az ezen Német tartományokban ta-

láltató lakosok közzül, főnként mindenek egyegy forintot fizessenek, bizonyos kivételekkel.

Hadi Történetek.

Folytatása a' Frantzia nagy ármádiától érkezett hivatal szerént való tudósításoknak: —

A' 6-dik tudósítás' végezte: —,

„E' szerént a' hadakozás kezdete után 10 napok alatt a' *Dünáig* mentek szélső vígyázóiok, és majd egészen elfoglaltuk a' 4 millió emberekből álló *Lithwániát*. A' mi hadi mozgásaink a' *Wistulán* való általmenetelkor kezdődvén-el, azóltától fogva nyilvánvalá lett a' Császár plánuma: tehát nem lehetett időt vesztetni; a' *Düna* mellé való megérkezhetés végett nagy útatok kellett tenni, meszszebb lévén a' *Wistula* a' *Dünától*, mint a' *Düna Pétersburgtól* és *Moskautól*. Úgy látszik, hogy az Oroszok *Dünaburg* mellett gyűltek össze, bennünket oda várni és ott velünk megverekedni akarnak előbb, hogy sem magokat a' régi Orosz tartományokba vissza vonják, minekutánna Lengyel Országot minden tántázás nélkül oda hagyták; éppen, mintha az igazság kergetné őket, 's mintha önként vissza akarnának egy igazságtalanul szerzett országot adni, a' mellyet t. i. sem kötések, sem meghóldtatás jussa szerént, nem tettek magokévé. —

„Itt igen heves nyári napok folynak. A' Lengyel nemzet mindenütt emelkedik felfelé. A' fehér sas czímer mindenütt kifüggesztetik. Papok, Nemesek, Parasztok és az aszszony emberek, egyszóval mindenek esdekelve óhajják a' nemzet' függetlenségét. A' parasztok nevezetesen irigyelve szemlélik azt a' boldogságot, mellyel már az ő Warschaui Hertzegségébéli hazájokfiai

egy időtől fogva élnek, a' kik szabadokká lettek; minthogy a' *Litwaniái* lakosok leg főbb jónak a' szabadságot tartják. Olyan eleven kifejezésekkel élnek ezen tekintetben, a' melly különben nem látszik az Északi lakosok' tulajdonságának lenni; minnyájokat magokon kívül ragadja az a' reményesség; hogy ezen hadakozásnak vége által az ő szabadságoknak helyre állítatása meg fogna fándáltatni. A' *Warschauer* nagy Hertzegségbeli parasztok ha szintén nem nyertek is gazdagságot a' szabadsággal, megnyerték azt leg alább; hogy a' birtokosok nagyobb kíméléssel, igazsággal; és emberi szeretettel bánják véleik, minthogy különben a' parasztok az ő földjeikről eltávoznának és jobb uraságokat keresnének magoknak. De nem veszt ez által semmit a' nemes ember is, tsak igasságos lenni kényszerítettek; a' paraszt pedig igen sokat nyer. Kedves érzékenységnek kellett felelevenülni a' Császár' szívében, midőn a' nagy Hertzegségen keresztül utazván, a' 4 millió embereknek ajánlékozott jótéteményért és szabadságért való háládatosságának és örvendezésnek szemlélője volt.

„*Lithwania* 6 gyalog regementeket állít ki. A' nemesség 2 lovas Regementeknek kiállítására kötelezte magát.

A' *Willnából* Jul. 23-dikán indúlt de nem hivatalos tudósítások szerént: az Orosz első armáda még mind folytatta a' maga hátrálását; már mindenütt oda hagyta volt a' *Duna* bal partját, annak fő hadi szállása a' *Witespk* nevű tartománynak a' Dunán túl való részében találtató *Newel* nevű kisded városban volt; a' *Frantzia*

seregek ugyan ezen tartománynak innenső részében egész *Orechyig* előnyomáltak volt, a' hol feles magazinumot nyertek; az Eckmühli Hertzeg pedig a' Westpháliai Királlyal és Hertzeg Schwartzenbergel együtt a' második napnyugoti Orosz ármádát nyomták, a' melly a' Hertzeg *Pagratzion* vezérlése alatt a' *Prypetz* vize felé *Mozyr* mellé hátrált, hogy az ott lévő mocsarak között védelmezze magát, az Eckmühli Hertzeg pedig itt is üzvéen őtet, sok helyen eleibe istapott, sőt erősítették, hogy már *Mohilowbe* is bément volna. —

Julius 13-dikán a' Lengyel lovaság, egy hátul menő Orosz tsapatot *Niesmitz* mellett beérvén, kemény verekedés volt köztök, a' melly az Oroszok' kárával végződött, a' kik 2000 embert vesztek. Mondják, hogy Orosz Generális *Pahlen* is elesett, és hogy Kozák fővezér *Platow* megsebesedett légyen. — A' *Breslaui* újság szerint ilyen katona hirdetés jött ki Jul. 15-dikén *Willnában*: — „*Napoleon* ő Cs. Fge a' Betsület Legio tagjává nevezte vadász Kapitány *Vaudois* urat, azért, hogy 50 Vadászokkal az Orosz ártillériának egy szállítványát, a' melly 18 ágyukból és 200 szekerekből állott, megtámadván, azokat 200 ágyúzókkal, 4 tisztekkel, és 600 lovakkal egyetemben, mind elfogta.

Lengyel Ország.

Lithwaniának új organizáltatása eránt külömbkülömb Akták adattattak ki *Napoleon* Császár által *Willnában* Julius 1-ső napjaiban, napi parantsolatok neve alatt, mellyeknek röviden ez a' summájok: — Előre való (provisoriai) Országglószék állítatik fel a' tartományban. Ezen

Országlószék hét tagokból és egy Titoknokból áll. Egy Császári Biztos is rendeltetik melléje. A' Lithwániai négy, t. i. *Wilnai*, *Grudnói*, *Minski*, és *Bialistoki* Gubernium közzül mindenikben lesz egyegy, három személyekből álló különös Biztosság, mellyben egy fő *Perceptor* ül elől. Nemzeti testőrök és belső bátorságra ügyelő seregek állítatnak fel, melly utolsónak az elmaradozó és szökevény katonák' öszszefogdosása leszen egyebek között az ő főbb foglalatosságok. A' Frantzia Májor-Generális (a' *Neufchâtel* Hertzeg) egy Frantzia és egy Lengyel Generálist nevez-ki, kiknek parantsolataiktól fognak függeni a' *Lithwániai* minden némű fegyveresek. A' belső bátorságra ügyelő seregeknél tsak nemes emberek lehetnek tiszték, altiszték és önként vállalkozottak. Egy nemes ember sem vonhatja-ki magát ezen kötelesség alól.

Spanyol Ország.

A' Frantzia - Spanyol tudósítások szerént úgy látszik, hogy Marschal *Soult*, a' ki *Andaluziában* magát Generális *Drouettel* öszsze tsatolta, Anglus Generálissal *Hillel*, a' kit ő már hátra felé való mozdulásra kényszerített, meg akar mérkezni: míg az alatt *Salamanka* felé úgy gondolkoztak, hogy Lord *Wellington*, a' ki oda elő nyomúlt, és Marschal *Marmont* között, ütközetre kerülhet a' dolog. — (Úgy látszik ezen tudósításhól, hogy Lord *Wellington* *Portugalliának* déli részeiről, minekutánna a' dolgot *Badajoznál* elvégezte, 's annak ezutánni oltalmazását Generális *Hillelre* bízta volna, maga ismét vissza utazott északi *Portugalliába*, a' honnét északi *Spanyol ország* ellen kezdett dolgozni).

A n g l i a.

A' Párisi levelekben azt a' Londoni tudósítást olvassuk, hogy Fr. Generális *Philippon* (a' ki Badajozzi Kormányozó volt, 's az Anglusoktól ezen várnak megvétetése után Angliába vitelt volt) itt a' fogságból elszökött, de ismét elfogattatott: hanem egy *Brightoni* levél szerint, az elszökésre ismét módot talált, a' midőn mérsáros legény ruhába öltöztvén, egy ánglus nyelven meglehetősen beszélő de igen gonosz ábrázatú ember által vezetettvén, ezen városban egy gabonásiban bújkált, mind addig, míghajóra ülhetett.

* * *

A' Frantzia, Orosz, és Anglus Akták
folytatása.

IV-dik Akta. — Hertzeg *Kurakin* a' Frantzia Ministerhez. Május' 7-dikén, 1811 —.

„Uram Hertzeg! Tsak nem 14 napok teltek-el azóta, hogy azon jelentésemet megtettem, melyet a' Bőró *Serdobin* által érkezett útasítások szerint tennem kellett, 's a' melyet én az ő megérkezése után két óra alatt sieve közlöttem Excellentiáddal. Az a' szerentsém is volt, hogy Császárom projektomait a' múlt hónap' 27-dikén magam ő Frantzia Cs. Felségével szóval közöltem sem. Azok, a' miket nékem ő Felsége ezen audienzián arról mondott, hogy melly nagy kívánsággal óhajtsa azt, hogy ezen Európát új háborúval fenyegető ellenségeskedésnek barátságos megegyezés által eleit léhessen venni, nékem arra az igen hízelkedő reménségre adtak vala okot; hogy az én lépéseimnek az ő Orosz Cs. F. gétől reméulett jó követkevézései fognak len:

ní, a' ki az ő Frantzia F.gével való békességnél és szövetségnél egyebet soha nem kívánt; és hogy azok az egyáltalában igen igazságos és mértéletes javallások, mellyeknek projektálója én valék, a' barátságos megegyezésnek fundamentomos feltételei lehetnek. Én ezt, Uram Hertzeg, annyival is inkább reménylhettem, mint-hogy Exc.ád maga engemet a' mi első együttvaló beszélgetéseinkben szünet nélkül biztatott, a' midőn a' maga megengesztelődésre kész és békességes indulátját, 's Napoleon Császárnak az Orosz birodalom által eddig tétetett minden javallásoknak bétöltetésekre való hajlandóságát, ki nyilatkoztatta. Ő Frantzia Cs. F.ge a' 27-dik Áprilisi audientzián maga kívánta, hogy a' réám bízott projektomok felett haladék nélkül értekezsek Exc.áddal, melly által okot szolgáltatott arra, hogy előre lehetségesnek lenni tarthassam azt, hogy az én Császáromnak kevés idő alatt indósítást tehetek a' felől, hogy ajánlásai mi módon fogadtattak. Soha nem kívánták sürgetőbb környülállások az egymás' költsönös megértését: én azonban, Uram Hertzeg, most is csak az élőbeni várakozásban vagyok. Az én sürgető és megújító kérdezősködéseimnek, az én Exc.ádnál tett minden napi lépéseimnek, semmi egyéb következése nem lettek, annál, hogy a' mi projektumainkra kívántatott nyilatkoztatás megtagadtott Excellantziád által, abból az okból, hogy ő Frantzia Cs. F.gétől még semmi parantsolatokat nem kapott volna ez eránt Exc.ád. —

„Lehetetlen dolog eltitkolni, Hertzeg Uram, azokat a' veszedelmes következéseket, mellyeket ez a' halogatás elkerülhetetlenül maga után fog

vonni. A' Frantzia seregeknek és szövetségeseiknek az Orosz határokhoz naponként való közelgetések olyan történeteket okozhat előbb vagy később, mellyek után a' békesség megtartatása eránt való reménység egészszen elenyészik, 's a' mellyek talám már ezen szempillantásban is semmivé tették annak lehetőségét. Európának azon szerentséjleneségtől való megkímélhetetése, a' melly őtet nem soká érne fogja, azon engesztelő ajánlásoknak elfogadtatása lenné egyetlen egy eszköz, a' mellyeket én tettem Császárom' rendeléséből. De nem tsak hogy valamelly válaszra által Exc.ádnak tudtomra nem adatott azoknak elfogadtatása: hanem még eddig a' felől sem akart semmi nyilatkoztatást tenni Exc.ád, hogy a' mi ajánlásaink mimódon fogadtattak, és hogy, egyáltaljában vétetteve a' mi projektomainkban miket találjon ő Frantzia Cs. F.ige illetlennek. —

„Az egymáshoz való közelfítésre alkalmas nyilatkoztatásoknak ilyen módon való halogatása a' két birodalomnak kritikus környülállásai között egyébre nem magyaráztathatik, hanem hogy nem akarják magokat kimagyarázni, 's következésképpen hogy meghatározták a' hadakozást Exc.átok. En el nem tjtkehatom, hogy e'képpen magyarázom a' dolgot, ha az én nyilatkoztatásaimra meghatározott feleletet adni tovább is késedelmezni fog Exc.ád. Kéntelen vagyok tehát előre hírül adni, hogy ha Exc.ádnak azon conferentziában, mellyet holnap reggelre határozott, az én nagy bánkódásomra még semmi útastása nem találna lenni ő Frantzia Cs. F.igétől, arra, hogy az én projektomaimra felek-

jen, és nékem tudomra adhassa, hogy azok minden modifikáltatás nélkül (mert tudja Exc.ád, hogy nékem semmi e'félének elfogadására nintsen engedelmem) helybe hagyattatnak, én ő Fr. Csász. Felségének holnaputánra határozatott elűtazása miatt, mellyre nézve én azután semmi választ nem remélhetek, kéntelen leszek a' válasznak ezen megtagadását úgy nézni, mint a' hadakozásnak meghatározatását, 's az én további Párisban való maradásomat ezen esetben egészen szükségtelennek lenni tartván, azon való leg nagyobb szomorkodással, hogy azon békeségnek és szövetségnek fenntarthatására, mellynek kötésében őt esztendőknél előtte részesülni leg nagyobb szerentsémnek tartottam, semmi segedelemmel nem lehetek, magamnak Exc.ádól passust kérni, 's Frantzia Országot ide hagyni. Kérem is Exc.ádat igen sürgetve előre, hogy szerezzen Fr. Császár ő F. gétől parantsolatot magának arra, hogy a' passust nékem haladás nélkül kezemhez szolgáltatthassa. —,

„Hertzeg Kurakin Sándor.

V-dik Akta. A' Frantzia Minister az Orosz Követhöz Kurakin Hertzeghez, Párisban Május 9-kén 1812. —,

„Uram Követ! Vettem azon jelentéseket, mellyeknek hozzám küldésével Aprilis 30-dikán és Május 7-dikén Exc.ád engemet megtisztelt. Minekelőtte én azokra megfelelhetnék, kéntelen vagyok azt kérdeni Exc.ádtól, hogy van é telyes meghatalmaztatás arra, hogy azon egyenetlenségre nézve, mellyek a' két Hatalmasságok között támadtak, egyezésre és kötésre léphessék, 's nevét aláírthassa, a' melly esetben kéntelen

vagyok kérni Exc.át, hogy véllem a' maga tel-
lyes hatalmát, minden Kabinéteknek bevett szo-
kásaikkal megegyezőleg, előre közölje. —,

„*Bassanci Hertzeg.*”

*VI dik Akta. Hertzeg Kurakinnek ezen je-
lentésre adott válaszsza. Párisban Május 9-dikén,
1812. —,*

„Uram Hertzeg! Vettem az Exc.ád' ma hoz-
zám intézett írását. Megenged Exc.ád, hogy
megvalhassam, hogy azok a' kérdések, mellye-
ket abban előmbé terjesztett, és a' mellyek felől
én azt gondoltam, hogy azoknak azon szabad
szóllás által, mellyel a' Császáromtól legutóbb-
szor vett útasításokat leg kisebb elhalgatás nél-
kül Exc.ádnak eleibe terjesztettem, egészen
eleit vehettem, igen tsudálatosoknak lenni tet-
tettek. Exc.ád tudja már a' mi projektumaink-
nak minéműséget, 's az én Felsőges Uramnak
sürgető hívánágát az eránt, hogy a' Napoleon
Császárral való békességet és szövetséget fenn-
tarthassa. Én mindenkor kész vagyok az egye-
zés, plánumának formálitássa eránt megegyezni
Exc.áddal, a' melly egyezést én, ambátor min-
den különös telyes hatalom nélkül, *sub spe Rati,*
aláírni fogom, minthogy az a' követi tulajdonság,
mellyel ő Fr. Cs. F.génél felruházta lenni
szerentsém van, erre elégséges; és meg is ígér-
hetem, hogy a' szerént, a' milyen jól én az ő
Orosz Cs. F.ége céláásait esmerem, 's azon tu-
dósítatás szerént, mellyet a' felől vettem, hogy
nékem azon esetben, ha az általam javasoltatott
projektomokat ő Fr. Cs. Felsőge elfogadja, kü-
lönös telyes hatalom fog küldtetni, azt az egye-
zést, mellyet én aláírni fogok, ráífkálni fogja

ő Orosz Cs. Fejsége. Megjegyzem, hogy még abban az esetben is, ha már kezemben volna ez a' telyes hatalom, a' bevett rendtartások szerént tsakugyan így is megkívántatna a' két Fejedelmek' ratifikálása, előbb, hogy sem a' Kötésnek egész ereje lehetne. Belsőképpen fáj-lalom, hogy illy szorgos környűllások között, midőn az ellenségeskedést minden szémpiliantat elkezdetheti, az ő Fr. Cs. F. ge Ministere által 14 napokig húzott halgatás, a' megegyezésnek lehet-tőségét illy nagyon elkésleltette. Megvallom, hogy igen elbámúltam azon, hogy Exc.ád szükség-ségesnek ítélte lenni azt, hogy előbb, hogy sem az en Aprilis 30-dikán és Május 7-dikén költ je-lentéseimre válaszolt volna, ezt az én ma tett vagy inkább ma megerősített nyilatkoziatáso-mat elvárja, holott már én olyan szerentsés volt-am, hogy előbbeni együtt való beszélgetésünk-ben a' ma előmbe terjesztett kérdésnek tárgya felől telyes magyarázatot tettem Exc.ádnak. Az én Május 6-dikán költ jelentésemről (*) sem em-lékezik Exc.ád, a' mellyre hasonlóképpen választ várni nem kevesebb okom volt, 's azt meg is kell kívánnom. Igen kérem Exc.ád, küldje-meg hozzám ezen három válaszait mennél előbb. Ezekben olyan nyilatkoziatásoknak kell találtat-ni, a' milyenek nékem az én hivatalommal meg-határozott módon össze köttetve lévő köteles-ség szerént, elkerülhetetlenűi szükségescs. —,

„Hertzeg Kurakin Sándor.

(*) Erre ilyen jegyzést tesz a' Monitőr: —
„Ez a' Május 6-dikán költ jelentés, magános dolgokat illet, és niatsen semmi köze a' két birodalmakat illető értekezésekhez.

VII-dik Akta. Hertzeg Kurakin a' Frantzia Ministerhez. Május 11-dikén, 1811. —,

Feltettem vala magamban, hogy ma reggel Exc.ádhoz menjek, azért, hogy arra emlékeztessem Exc.ádat, hogy én a' magam tegnapi írásomra még semmi választ nem vettem, midőn az megérkeze hozzám, mellyel tegnap estve elindulása előtt néhány órával megtisztelte Exc.ád, melly elindulásnak, mint az Exc.ád' szavaiból kellett gyanítanom, még két vagy három napok múlva kellett volna történni. Noha olyan jó Exc.ád, hogy nékem a' kívánt passusoknak kezemhez való küldtetése felől jelentést teszen, én tsak ugyan még eddig nem láttam többet a' Kamarás *Kologrivoff* passusánál, pedig erre sine még tsak fel is téve, hogy ő mint Kurir *Petersburg* felé útazik. Kérem Exc.ádat legyen olyan jó, hogy küldje el a' más hármakat is, a' mellyeket a' kápolnához tartozó személyek' és házam' számára ígért, kiknek ehez képest a' számokra megalkudott Bétsi szekerekkel el kell indulniok, kiknek én megfizetni tartozom a' *Brody* városáig ígért summát, ha az emberek a' meghatározott időben el nem indulhatnak. Exc.ád nem találja jónak az én hivatal szerént való három jelentéseimre válaszolni, mellyeket én Apr. 20 dikán 's Május 6 dikán és 7-dikén által adtam, 's a' mellyek a' köztünk fean forgó leg fontosabb tárgyakat illették, holott azt kívánják a' fennálló rendtartások, hogy az olyan hivatal szerént való jelentésekre, mellyeket főrangú Követek ilyen formális módon tesznek, válasz adattassék. Azon fundamentomos okokról se ír nékem Exc.ád semmit, mint megígérte

vala, a' mellyek elhitetik Exc.áddal azt, hogy
 a' két birodalmak között való egyetértés még
 lehetséges legyen, holott ezen okoknak kellene
 lenni azoknak, mellyek éngem arra határozhat-
 nának, hogy Párisban való maradásomat nyúj-
 tsam, és passust ne kérjek. Ez a' halgatás ismét
 azon állapotba helyeztet éngem' vissza, mely-
 ben akkor voltam, midőn legelőbbször passust
 kértem. Minthogy a' nékem azon okokra nézve
 ígertetett hivatal szerént való és írott nyilatkoz-
 tatást, a' mellyekre nézve elindulásomat halasz-
 tanom kellene, pedig a' melly nyilatkoztatást én
 ő Orosz Cs. F.ének eredetiképpen eleibe akar-
 nám terjeszteni, azért, hogy annál szorossabban
 tudtára adhassam, hogy miben áljon az Exc.ád'
 reménysége a' megegyezésnek nagy lehetőségére
 nézve, nem vehetem: kéntelen vagyok a' magam
 passusaim eránt való kérésemet hathatósan meg-
 újítani, azon a', fájdalom! igen bizonyos meg-
 győződésen fundálván kérésemet, hogy az én
 Párisban való további jelenlétemnek leg kisebb
 haszna nem lehet, midőn már most semmi re-
 ménségem nem lehet ahoz, hogy, mint az egy-
 másához való költsönös közeledésnek eszközlője,
 valamit használhassak. A' barátság leg nyilván-
 ságosabb bizonyosságának fogom esmérni mind azt,
 a' mi által Exc.ád abban elősegéll, hogy azt a'
 helyet ide hagyhassam, a' mellynek, mint
 Exc.ád véllem együtt általláthatja, nékem ter-
 hemre kell lenni már most, minekutánna a'
 Császár és Exc.ád, innen való eltávozások után
 egészszen megfosztottak attól a' belső meggyő-
 ződéstől, hogy itt magamat valami jótételre al-
 kalmatosnak lenni tarthassam. Én ide hagyom

Párist olly czélzással, hogy csak akkor térjek ide vissza, midőn az ennek végképpen való idehagyására kívántató passusaim Exc.ától megérkeznek. Ezen idő közben *Seversi* jószágomra menek-ki; oda várom az Exc.ád válaszsát, hogy akkor útnak indulhassak, a' mellyre már minden készüléteimet megtettem, 's azon tselédimet is, kikre már most szükségem nintsen, elküldöttem, csak személyemnek úti kísérésére tartván meg magam mellett néhány inassaimat. —

„Hertzeg *Kurakin Sándor*.

(Még nyoltz Akták vannak nátra, a' melyek a' jövő két árkusokban következnek)

Magyar Ország:

Árva Vármezgyéből Julius 20-dik napján. E folyó hónap 6-dik napjától 12-dik napjáig iten Árvában úgy gondolkoztunk, mintha a' végső ítélet napja beállott volna. A' levegő annyira meghidegedett, hogy fűteni kellett a' szobákat. Nyoltz egész napig szüntelen dörgött az ég, a' menykő egymásután sűrűen hullott, igen sok felhőszakadások voltak, minden tujákat, azoknak való fákat, és az azokon volt famíveket az árvíz elragadta; az uradalombéli fák' árendása százezer forintnál több kárt vallott váltó czédlákban. Az uraság minden készüléteit elvesztette, a' Jaszeniczei, Zubriczeni, és Podbieli serházaknak köépületeik felette megrongáltatván azoknak megépítetések igen nagy költségbe fog kerülni, az azokban volt 1500 ölfákat a' vizek özöne mind elseprette, hasonlóképpen az uraság' fűrészeit és malmait. Jablonkában, Orawkában, Podolkban, Zubritzában, Zubereczben, Habowkában, és Bielipotokban 500 embernél több fát

a' vízben. Az egész vidékben elromlottak az utak, a' hídakat mind eltépste és elragadta a' víz, következésképpen egyik helységnek a' másikkal, egyik vidéknek a' másikkal semmi egyesége nintsen, minden mezei és kerti termések elragadtattak 's elpusztítattak, a' melly miattigen nagy nyomorúságba estek, ezen valósággal Árva Vármegyének szánakozásra méltó lakosi.

T u d ó s í t á s.

A' Magyar Haza' színének egyik nagy része előtt kézírásban már esmeretes *Magyar Mathesis*, melynek két első Darabja, F. Nádor Ispány Urunknak ő Cs. K. Fő Hartzegségének, 's a' Haza nagy érdemű Szószóllóinak kegyes pártfogásuk mellett, a' leg közelebb tartatott Ország Gyűlésén, rajzolatokkal együtt ítélet alá vette: Nemzete eránt már sok érdemeket tett szerzőjének Titt. Kis-Szántói *Patho Ferentz* Úrnak tulajdon gondja alatt kemény előmenetellel nyomtatattik, 's a' Réz - Táblák' metzése 's nyomtatatása el is végeztetett.

Mivel pedig sokaknak, a' kik ezt a' fő tudományt betsűlni tudják, az Ország-Gyűlésén nem lévén, nem volt módjok, hogy ezen munka előmenetelére magokat béirathatták volna: tehát ezen Tudósítás által út nyíttatik arra, hogy azok, a' kik azt magoknak megszerezni kívánják, 10 forintból álló váltó-tzédula előfizetéseket, minden nagyobb városokban, az ilyen pénzt öszsze szedni szokott Urakhoz, Bétsben pedig nevezetesen a' Magyar Kurir íróhoz letelhessék. A' pénz, ha jó mód nints felküldésében, maradhat az azt öszszeszedő Uraknál addig, míg az első darab könyvet October, vagy November

hónapban, kezekhez nem veszik. — A' Második darab is készen leszsz. újj esztendő tájra okvetetler; ha csak valami különös nem várt történet, mellyet nem reménylünk, meg nem gátolja: sőt az első darabbal együtt, talán a' második darabhoz tartozó 7 nagy Tábla is széllyel küldettetik az Előfizetők' számokra, mivel azok készen vannak.

Ez a' Magyar Mathesis, mellynek magunk szemmel látó 's elmével vizsgáló tanúi, olyan munka, melly a' fennemlített Hazafinak igen nagy betsületeére fog szolgálni: és semmit sem lehet benne kételkedni, hogy valamint pallérozott Mezei Gazdasága, melly a' Nemzetnek kedves könyvévé lett, — melly a' Párisi Nemzeti Institutum' könyvtárjában is helyet talált magának —, a' többek közt egy Szeged városi buzgó hazafitól (V. I.) 100 hold földet érdemelt jutalmúl, sok esztendei haszonvételre: úgy ez a' Mathesis, mellyet reménységen felül fog minden Tudós találni, nehezen fog jutalom nélkül maradni. Melly bizodalomnak már is mutáthatjuk, F. Nádor Ispány Urunkban ó Cs. K. Fő Hertzegségében, M. gos Gróf Illésházy István, M. gos Fő Ispány Vegh István, M. gos Gróf Erdődy Károly ó — Exc. jokban, 's több buzgó hazsfiakban, eleve kegyesen tett kalaúzzát.

Ugyan ezen nagy hasznú-Hazafi' pallérozott mezei Gazdaságának utóbbi darabjai, mellyek régolta sajtó atatt hevervén, mind a' Nyomtatónak két ízbeli halálok, mind a' háború, mind a' pénznek volt változása miatt, súlyóssan hátráltattak, rövid időn el fognak készülni.

Ez a' fáradhatatlan Hazafi, most is szünetlen éjjét napot egygyé teszen, és hol az író asztal mellett folytatja ama két nevezetes tudományát; hol pedig külömbkülömbfele uradalnak' mezei gazdaságának rendbeszedésével neveli a' Mezei Gazdaság' virágzását.